

Nadawca odpowiedzi (przypis: KRRiT):

Sławek Rucel
Channel Manager 4fun.tv

4fun Media SA
ul. Bobrowiecka 1a
00-728 Warszawa

Odpowiedzi są zaznaczone poniżej czerwoną czcionką (przypis KRRiT).

Warszawa, dnia 7 maja 2012 r.

Konsultacja społeczna na temat udostępniania programów telewizyjnych osobom z niesprawnością wzroku i/lub słuchu oraz osobom w zaawansowanym wieku

Cel konsultacji

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przeprowadza niniejszą konsultację w celu uzupełnienia oceny realizacji obowiązku udostępniania programów telewizyjnych osobom z niesprawnością wzroku i/lub słuchu oraz osobom w zaawansowanym wieku. Ocena taka została dokonana przez Departament Monitoringu KRRiT za okres sierpień – październik 2011 roku na podstawie badania ankietowego wszystkich nadawców posiadających polskie koncesje naziemne i satelitarne (łącznie 85) oraz 70 lokalnych nadawców w sieciach kablowych.

Konsultacja niniejsza służyć ma także poznaniu opinii zainteresowanych stron, w tym zwłaszcza środowisk osób niepełnosprawnych oraz uczestników rynku usług telewizyjnych.

Konsultacja adresowana jest do: podmiotów, których dotyczą zapisy art. 18a ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji oraz do wszystkich zainteresowanych.

Sposób udziału w konsultacji: Odpowiedzi na pytania oraz inne wypowiedzi związane z tematem konsultacji prosimy przekazywać na podane poniżej adresy w formie pisemnej lub za pośrednictwem poczty elektronicznej **najpóźniej do dnia 15.06.2012 r.**

Adres pocztowy: Biuro KRRiT, Departament Strategii, Skwer Ks. Kard. S. Wyszyńskiego 9,
01-015 Warszawa

Adres poczty elektronicznej: konsultacje_niepelnosprawni@krrit.gov.pl

Stan prawny

Realizacja obowiązku zapewnienia dostępności programów dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji

narządu słuchu, przez wprowadzanie odpowiednich udogodnień uregulowana została w art. 18a ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji (patrz załącznik 1).

Przepisy te wprowadzają do polskiego ładu prawnego regulacje zawarte w unijnej Dyrektywie 2010/13/UE o audiowizualnych usługach medialnych (patrz załącznik 2).

Zadania i kompetencje KRRiT w tej dziedzinie

Do materii objętej niniejszą konsultacją odnoszą się bezpośrednio następujące przepisy art. 6 ust. 2 ustawy o radiofonii i telewizji:

„Do zadań Krajowej Rady należy w szczególności:

- 1) projektowanie w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów kierunków polityki państwa w dziedzinie radiofonii i telewizji;
- 2) określanie, w granicach upoważnień ustawowych, warunków prowadzenia działalności przez dostawców usług medialnych (...);
- 7) opiniowanie projektów aktów ustawodawczych oraz umów międzynarodowych dotyczących radiofonii i telewizji”.

W „Strategii regulacyjnej na lata 2010-2013” KRRiT stwierdziła, że „nasili wysiłki, by nadawcy programów telewizyjnych zapewnili dostępność programów dla osób niepełnosprawnych”. Jednocześnie, jak głosi dokument, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji „będzie mogła określić w drodze rozporządzenia, niższy niż określony w art. 18a ust. 1 udział w programie telewizyjnym audycji z udogodnieniami odbioru dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu uwzględniając różnorodną ofertę programową w różnym czasie antenowym, możliwości techniczne, potrzeby odbiorców, sposób rozpowszechniania i specjalizację programu, bez nakładania nieuzasadnionych obowiązków na nadawców.

Powody przeprowadzenia konsultacji

Każdy obywatel w Polsce bez względu na wiek, status materialny i stan zdrowia ma prawo do korzystania z dostępu do informacji, wiedzy i dóbr kultury. Ograniczenie tego prawa oznacza wykluczenie społeczne wpływające negatywnie na rozwój oraz aktywność społeczną i zawodową, a także stwarzające poczucie izolacji i odrzucenia.

Telewizja jest medium, które w istotnym stopniu umożliwia dostęp do informacji, kultury i wiedzy. Telewizja cyfrowa, której proces wdrażania niebawem się zakończy, stwarza w tej dziedzinie nowe możliwości, szczególnie w zakresie udogodnień dla zagrożonych wykluczeniem osób z niesprawnością wzroku i słuchu, których jest w Polsce ok. 5 milionów. Obowiązująca od 1 lipca 2011 roku znowelizowana ustawa o radiofonii i telewizji w artykule 18a zobowiązuje wszystkich nadawców telewizyjnych posiadających polskie koncesje do przeznaczania, począwszy od 1 stycznia br., 10% kwartalnego czasu nadawania (z wyłączeniem reklam i telesprzedaży) na audycje z udogodnieniami dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji dążyć będzie do zmiany treści tego artykułu po pierwsze w kierunku stopniowego zwiększania udziału audycji dla niepełnosprawnych w programach

telewizyjnych, po drugie do bardziej precyzyjnych zapisów dotyczących zasad, jakim powinny być podporządkowane te audycje.

Pytania:

1. Do czasu dokonania niezbędnych zmian w zapisach ustawy KRRiT ma zamiar skorzystać z delegacji zawartej w przepisie istniejącym odnośnie możliwości ograniczenia niektórym nadawcom wielkości kwot ustawowych (poniżej 10%). Zgodnie z obowiązującym zapisem art. 18a ustawy rtv KRRiT może wydać rozporządzenie, na mocy którego nadawcy będą mogli ubiegać się o zmniejszenie kwoty ustawowej.

1.1. Jakie kryteria należy stosować przy kwalifikowaniu programów do ograniczenia kwoty ustawowej: charakter programu, zasięg techniczny (liczba odbiorców w zasięgu), oglądalność, wysokość obrotów podmiotu emitującego program ?

Charakter programu powinien determinować czy dany program/stacja (która nadaje w przeważającej części dany program) powinien być objęty obowiązkiem wynikającym z art. 18a ustawy. 4fun Media jako nadawca 3 stacji tv o charakterze muzyczno-rozrywkowym widzi wielki problem z udostępnieniem ułatwień dla osób niedosłyszących i/lub niedowidzących. Zastosowanie audiodeskrypcji uniemożliwia wykorzystywanie w audycjach teledysków, które zgodnie z definicją są formą sztuki filmowej towarzyszącej utworowi muzycznemu, inspirowanej filmem reklamowym. Z reguły fabuła teledysku nawiązuje do tematu utworu, ale akcja dziejąca się w kilkuminutowym teledysku jest na tyle abstrakcyjna i dzieje się tak szybko, że nie istnieje możliwość aby jeszcze udostępnić widzom audiodeskrypcję bez uszczerbku dla odbieranego utworu. Ten rodzaj udostępniania jakim jest audiodeskrypcja jest niemożliwa do zastosowania do tego typu programu. W przypadku osób niedosłyszących lub głuchych znowu krótka forma i zawartość obrazu w teledyskach nie ułatwia zadania 4fun Media jako nadawcy. Teledyski są formami, które są emitowane na antenie w w języku w jakim są stworzone. Żaden teledysk nie jest tłumaczony na język polski ani poprzez dodawanie napisów, ani poprzez lektora. Dodatkowo głównym elementem teledysku pozostaje warstwa muzyczna a warstwa video jest tylko uzupełnieniem tej formy artystycznej. Jako nadawca uważamy, że przekazanie warstwy audio poprzez którąkolwiek z form ułatwień dla osób niepełnosprawnych jest trudne, w niektórych przypadkach niewykonalne a czasami wręcz obrażające inteligencję tych osób a w większości wypadków ułatwienia te nie będą spełniać swojej funkcji.

Pozostałe kryteria wymienione w pytaniu są ze sobą ściśle powiązane i w ostateczności wpływają na dochodowość nadawcy. Jeżeli zapisy ustawowe mogłyby wpłynąć na opłacalność prowadzenia działalności przez nadawcę to KRRiT powinien rozważyć możliwość ograniczenia a nawet zniesienia tego obowiązku.

1.3. Czy w znowelizowanym przepisie ustawy powinna znaleźć się delegacja do rozporządzenia stwarzającego możliwość całkowitego zwolnienia od obowiązku emisji programów z udogodnieniami dla niepełnosprawnych w przypadku nadawców o niewielkim zasięgu technicznym naziemnym lub niewielkiej liczbie abonentów w sieci kablowej?

Całkowite zwolnienie z obowiązku ustawowego wyrażonego w art. 18a ustawy powinno być możliwe we wszystkich z powodów wymienionych w pytaniu 1.1 jak i w niniejszym pytaniu, gdyż poniesione środki na ułatwienia dla niepełnosprawnych mogą być nieadekwatne do uzyskanego efektu.

2. W znowelizowanym zapisie art. 18a KRRiT pragnie zawrzeć obowiązek sukcesywnego podwyższania kwot audycji dla niepełnosprawnych aż do 50% kwartalnego czasu nadawania (z wyłączeniem reklam i telesprzedazy) w 2020 roku. Poddaje się pod konsultacje sposób dochodzenia do tej kwoty, a także ewentualne jej zróżnicowanie w zależności od charakteru nadawcy i platformy dystrybucji.

- 2.1. Czy powinien to być wzrost systematyczny 5% rocznie, czy też skokowy np. 10% co dwa lata?
- 2.2. Czy należy wprowadzić (jeśli tak, to w jakiej wysokości?) zróżnicowanie kwot w kategoriach: nadawca publiczny, nadawca koncesjonowany społeczny, nadawca koncesjonowany komercyjny? **Z uwagi na misję jaką pełnią nadawcy publiczni i społeczni uważamy za zasadne zróżnicowanie w/w kwot nawet do sytuacji, że nadawcy komercyjni są zwolnieni z w/w obowiązku jako iż nie są dotowani ze środków publicznych jak nadawcy publiczni, ani nie są zwolnieni z opłat koncesyjnych jak to jest w przypadku nadawców społecznych.**
- 2.3. Czy należy wprowadzić (jeśli tak, to jakie?) zróżnicowanie między programami ogólnokrajowymi, regionalnymi i lokalnymi? **Tak ze względu na różny stopień dotarcia do osób niepełnosprawnych. Mała stacja lokalna aby udostępnić program dla osób niepełnosprawnych musi ponieść podobne wysiłki finansowe i organizacyjne co stacja ogólnopolska a efekt jej działań może okazać się znikomy na np. małą populację osób niepełnosprawnych na danym terenie. Trzeba pamiętać, iż zasięg techniczny niektórych stacji TV to nawet tylko osiedle mieszkaniowe.**
- 2.4. Czy należy wprowadzić (jeśli tak, to jakie?) zróżnicowanie między programami dystrybuowanymi na platformach: naziemnej, satelitarnej, kablowej? **Biorąc pod uwagę fakt, iż osoby niepełnosprawne są w dużej mierze gorzej uposażone od osób pełnosprawnych a co za tym idzie zapewne konsumują telewizję z najmniej kosztownego źródła jakim jest bezpłatna telewizja naziemna to stacje TV nadające w ten sposób powinny w większym stopniu dbać o te osoby niż stacje odbierane w sposób kablowo-satelitarny czyli płatny.**

3. Dotychczasowy zapis ustawy nie jest jednoznaczny w kwestii podziału obowiązkowych kwot z udogodnieniami dla osób z upośledzeniem słuchu i dla osób z upośledzeniem wzroku.

- 3.1. Czy kwoty na poszczególne typy udogodnień powinny być wpisane do ustawy, np. xx% dla osób z upośledzeniem słuchu i yy% dla osób z upośledzeniem wzroku? **Nie. Biorąc pod uwagę różnorodność programów/audycji taki zapis mógłby okazać się dla niektórych nadawców niemożliwy do osiągnięcia.**

- 3.2. Czy o proporcjach pomiędzy ww. dwoma typami udogodnień powinien decydować charakter programu? Tak. Ale także pozostałe kryteria od zasięgu technicznego po kryteria finansowe.**

4. Jak wynika z dotychczasowej praktyki nie zawsze proponowane przez nadawców rodzaje udogodnień dla określonych gatunków programowych spełniają oczekiwania niepełnosprawnych.

- 4.1. W tabeli umieszczono podstawowe rodzaje audycji i typy udogodnień, które należy do siebie przyporządkować, stawiając w odpowiedniej kratce znak „x”.**

RODZAJE AUDYCJI	TYPY UDOGODNIEŃ		
	Audio-deskrypcja	Napisy dla niesłyszących	Język migowy
Filmy fabularne polskie, w tym seriale	x	x	x
Filmy fabularne zagraniczne, w tym seriale	x	x	x
Filmy dokumentalne	x	x	x
Informacja: serwisy informacyjne, informatory użytkowe (traffic, pogoda itp.)		x	x
Publicystyka	x	x	x
Publicystyka wyborcza (audycje własne nadawcy)			
Debaty wyborcze (ustawowe)			
Magazyny (m.in. informacyjno-publicystyczne, poradniczo-edukacyjne itp)		x	x
Audycje edukacyjne i poradnicze		x	x
Teatr TV		x	x
Widowiska rozrywkowe słowno-muzyczne		x	x

Transmisje sportowe			
Audycje adresowane do dzieci i młodzieży		x	x
Komunikaty ostrzegawcze i alarmowe	x	x	x

4.2. Jaka jest, z punktu widzenia osób niewidomych lub słabowidzących (w tym osób w zaawansowanym wieku), przydatność lektora czytającego dialogi do filmów?

ND

5. Równie ważne jak samo dostarczanie treści z udogodnieniami dla niepełnosprawnych jest zapewnienie odpowiedniej informacji dotyczącej programów, pór emisji, charakterów audycji i rodzajów udogodnień w nich realizowanych. Pozwoli to odbiorcom, dla których te programy są przeznaczone, dokonać świadomego i satysfakcjonującego wyboru.

5.1. Które z wymienionych poniżej podstawowych form informowania o programach dla niepełnosprawnych powinny być stosowane:

- a. Informacja prasowa i w telegazecie (jeśli nadawca taką prowadzi)? – **Nie wszystkie ramówki są udostępniane w prasie więc nie powinno to być obowiązkowe; analogicznie rzecz się ma z telegazetą. Jednakże jeżeli nadawca posiada te możliwości to powinien o tym zamieszczać info w tych informacjach.**
- b. Informacja na stronach www nadawców? **TAK o ile posiadają**
- c. Specjalne oznakowanie w EPG? **Tak**
- d. Specjalne oznakowanie (dla osób z niesprawnością słuchu) lub informacja - zapowiedź dźwiękowa (dla osób z niesprawnością wzroku) przed programem? **Tak o ile jest to zasadne i pomocne dla niepełnosprawnych i bierze pod uwagę kryteria programowe, zasięgowe, oglądalnościowe i finansowe o których mówi ta ankieta.**

5.2. Czy sposób informowania o dostępności programów dla niepełnosprawnych powinien być uregulowany ustawą/rozporządzeniem? **Nie. Powinno to być naturalną konsekwencją nakładu pracy i finansów jakie nadawca ponosi na udostępnienie ułatwień dla osób niepełnosprawnych. Po co ponosić te nakłady aby potem ukrywać je przed najbardziej zainteresowanymi.**

Przewodniczący

Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

Załącznik 1

Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (z późn. zmianami)

Art. 18a.

1. Nadawcy programów telewizyjnych są obowiązani do zapewniania dostępności programów dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu, przez wprowadzanie odpowiednich udogodnień: audiodeskrypcji, napisów dla niesłyszących oraz tłumaczeń na język migowy, tak aby co najmniej 10% kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedaży, posiadało takie udogodnienia.
2. Krajowa Rada może określić, w drodze rozporządzenia, niższy niż określony w ust. 1 udział w programie telewizyjnym audycji z udogodnieniami odbioru dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu, uwzględniając różnorodną ofertę programową w różnym czasie antenowym, możliwości techniczne, potrzeby odbiorców, sposób rozpowszechniania i specjalizację programu, bez nakładania nieuzasadnionych obowiązków na nadawców.

Załącznik 2

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz.U. L 95/1, 15.4.2010).

Motyw 46 preambuły

Prawo osób niepełnosprawnych i osób starszych do integracji i uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym Unii jest nierozłącznie związane ze świadczeniem dostępnych audiowizualnych usług medialnych. Środki pozwalające na osiągnięcie dostępności powinny obejmować między innymi język migowy, wyświetlane listy dialogowe, dźwiękową ścieżkę narracyjną oraz prostą w obsłudze nawigację.

Artykuł 7

Państwa członkowskie zachęcają dostawców usług medialnych podlegających ich jurysdykcji do zapewniania, by świadczone przez nich usługi stawały się stopniowo dostępne dla osób z upośledzeniami wzroku lub słuchu.

Audiodeskrypcja – technika [narracyjna](#), która za pomocą dodatkowych, [werbalnych](#) opisów udostępnia odbiór treści wizualnych osobom [niewidomym](#) i słabowidzącym. Audiodeskrypcja pozwala osobom niewidomym na możliwość odbioru sztuki wizualnej, np. [malarstwa](#), czy gry [aktorskiej](#) – dlatego też stosowana jest m.in. w [muzeach](#), [kinematografii](#) czy [teatrze](#).

Audiodeskrypcja w Polsce rozpropagowana została przede wszystkim w [filmie](#), gdzie przybiera postać dodatkowej ścieżki dźwiękowej podczas istniejących przerw pomiędzy dialogami. Opis nie wypełnia każdej dostępnej przerwy, nie przedstawia motywacji ani zamiarów przedstawionej w filmie postaci, nie charakteryzuje znanych dźwięków. Pozwala w ten sposób niewidomym i słabowidzącym widzom usłyszeć emocje w głosach aktorów, wsłuchać się w dźwiękowe tło obrazu. Opisywane są natomiast takie wizualne elementy kompozycji obrazu filmowego jak: [inscenizacja](#), [scenografia](#), gra aktorów, [kostiumy](#), barwy i światło, których osoby niewidome nie są w stanie wychwycić.